

AXBOROTLASHGAN JAMIYAT VA UNING ISTIQBOLLARI

*Andijon davlat chet tillari instituti,
Roman-german va slavyan tillari
fakulteti (Kompyuter lingvistikasi) yo'nalishi,
101-guruh talabasi Yaxshiboyeva Gulsevar Rasuljon qizi
Ilmiy maslahatchi: **Kabulova U.S***

Annotatsiya: Ushbu maqolada axborotlashgan jamiyatning mohiyati, shakllanish bosqichlari, asosiy xususiyatlari va rivojlanish istiqbollari keng yoritilgan. Shuningdek, axborot texnologiyalarining jamiyat hayotining turli sohalariga ta'siri, ularning afzalliklari hamda mavjud muammolar chuqur tahlil qilinadi. Maqolada zamonaviy raqamli muhitda inson hayoti va faoliyatining o'zgarishi ilmiy-nazariy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Axborotlashgan jamiyat, axborot texnologiyalari, raqamli iqtisodiyot, internet, sun'iy intellekt, elektron hukumat, masofaviy ta'lim, global axborot makoni, innovatsiya, kiberxavfsizlik, raqamli transformatsiya.

Annotation: This article comprehensively highlights the essence of the information society, the stages of its formation, its main characteristics, and development prospects. It also provides an in-depth analysis of the impact of information technologies on various spheres of social life, their advantages, and existing challenges. The article scientifically and theoretically substantiates the changes in human life and activities within the modern digital environment.

Keywords: Information society, information technologies, digital economy, internet, artificial intelligence, e-government, distance education, global information space, innovation, cybersecurity, digital transformation.

Аннотация: В данной статье подробно освещаются сущность информационного общества, этапы его формирования, основные характеристики и перспективы развития. Также глубоко анализируется влияние информационных технологий на различные сферы жизни общества, их преимущества и существующие проблемы. В статье с научно-теоретической точки зрения обосновываются изменения в жизни и деятельности человека в современной цифровой среде.

Ключевые слова: Информационное общество, информационные технологии, цифровая экономика, интернет, искусственный интеллект, электронное правительство, дистанционное обучение, глобальное информационное пространство, инновации, кибербезопасность, цифровая трансформация.

Zamonaviy jamiyat rivojlanishining asosiy omillaridan biri bu axborot va bilimdir. Hozirgi davrni bejizga “axborot asri” deb atashmaydi. Chunki bugungi kunda inson hayotining deyarli barcha jabhalarida axborot texnologiyalari hal qiluvchi o‘rin egallamoqda. Axborotlashgan jamiyat tushunchasi aynan mana shu jarayonlar natijasida shakllanib, jamiyat taraqqiyotining yangi bosqichini ifodalaydi.

Axborotlashgan jamiyat — bu axborotni yaratish, saqlash, qayta ishlash va uzatish jarayonlari ustuvor ahamiyatga ega bo‘lgan jamiyatdir. Bunday jamiyatda moddiy boyliklardan ko‘ra intellektual salohiyat, bilim va innovatsiya yuqori baholanadi. Axborot asosiy resurs sifatida qaraladi va iqtisodiy hamda ijtimoiy rivojlanishning asosiy drayveriga aylanadi. Axborotlashgan jamiyatning shakllanishi tarixiy jarayon sifatida bir necha bosqichlarni bosib o‘tgan. Dastlab insoniyat agrar jamiyatda yashab, asosiy faoliyat qishloq xo‘jaligiga qaratilgan edi. Keyinchalik sanoat inqilobi natijasida sanoat jamiyati shakllandi. XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab esa ilmiy-texnik taraqqiyotning jadallashuvi natijasida axborotlashgan jamiyat vujudga keldi. Bu jarayonda kompyuter texnologiyalarining

yaratilishi va internetning paydo bo'lishi muhim rol o'ynadi. Bugungi kunda axborotlashgan jamiyatning asosiy belgilaridan biri — bu axborotning tezkorligi va keng tarqalganligidir. Internet orqali dunyoning istalgan nuqtasidan istalgan ma'lumotni olish mumkin. Bu esa insonlarning bilim darajasini oshirish, ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish va global integratsiyani kuchaytirishga xizmat qilmoqda.

Raqamli texnologiyalar axborotlashgan jamiyatning asosini tashkil etadi. Kompyuterlar, mobil qurilmalar, sun'iy intellekt, bulutli texnologiyalar va katta ma'lumotlar (Big Data) tizimlari turli sohalarda keng qo'llanilmoqda. Bu texnologiyalar yordamida ishlab chiqarish jarayonlari avtomatlashtirilmoqda, xizmat ko'rsatish sifati oshmoqda va inson mehnati yengillashtirilmoqda.

Ta'lim sohasida axborotlashgan jamiyat tub burilish yasadi. An'anaviy ta'lim tizimi bilan bir qatorda masofaviy ta'lim, onlayn kurslar va virtual o'quv platformalari keng rivojlandi. Bu esa har bir inson uchun ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirdi. Endilikda geografik joylashuv bilim olishga to'sqinlik qilmaydi. Iqtisodiyotda ham katta o'zgarishlar yuz bermoqda. Raqamli iqtisodiyot shakllanib, elektron tijorat, onlayn banking va masofaviy xizmatlar rivojlanmoqda. Bu jarayon yangi kasblarning paydo bo'lishiga sabab bo'lmoqda. Masalan, dasturchilar, grafik dizaynerlar, data-analitiklar kabi kasblar bugungi kunda juda talabgir hisoblanadi.

Davlat boshqaruvi tizimida ham axborot texnologiyalari keng joriy etilmoqda. Elektron hukumat tizimi orqali davlat xizmatlari onlayn shaklga o'tkazilmoqda. Bu esa fuqarolar uchun qulaylik yaratadi, vaqtni tejaydi va korrupsiya holatlarining oldini olishga yordam beradi. Shaffoflik va ochiqlik darajasi ortadi.

Tibbiyot sohasida ham axborot texnologiyalari muhim o'rin tutadi. Telemeditsina yordamida bemorlarga masofadan turib maslahat berish, tashxis qo'yish va davolash imkoniyati yaratilgan. Sun'iy intellekt esa kasalliklarni erta aniqlash va samarali dav olishda yordam bermoqda.

Shu bilan birga, axborotlashgan jamiyatning salbiy jihatlari ham mavjud. Eng muhim muammolardan biri — bu kiberxavfsizlikdir. Axborot tizimlariga noqonuniy kirish, ma'lumotlarni o'g'irlash va zararli dasturlar jamiyat uchun jiddiy xavf tug'diradi. Shu sababli axborot xavfsizligini ta'minlash muhim vazifaga aylangan.

Yana bir muammo — bu shaxsiy ma'lumotlarning himoyasi masalasidir. Internet va ijtimoiy tarmoqlarda foydalanuvchilarning shaxsiy ma'lumotlari keng tarqalgan bo'lib, ularning noto'g'ri qo'llanilishi xavf tug'diradi. Shu bois foydalanuvchilar axborotdan foydalanishda ehtiyotkor bo'lishlari lozim. Raqamli tengsizlik ham dolzarb muammolardan biridir. Ba'zi hududlarda internet va zamonaviy texnologiyalarga kirish imkoniyati cheklangan. Bu esa jamiyat a'zolari o'rtasida ijtimoiy tengsizlikni kuchaytiradi. Kelajakda axborotlashgan jamiyat yanada rivojlanadi. Sun'iy intellekt, robototexnika, "aqlli shaharlar" va boshqa ilg'or texnologiyalar inson hayotining barcha sohalariga chuqur kirib boradi. Transport tizimlari avtomatlashtiriladi, ishlab chiqarish jarayonlari to'liq raqamlashtiriladi va ekologik muammolarni hal qilishda yangi imkoniyatlar yaratiladi.

Bundan tashqari, inson va texnologiya o'rtasidagi aloqalar yanada mustahkamlanadi. Aqlli qurilmalar inson ehtiyojlarini oldindan aniqlab, unga mos xizmatlarni taklif etadi. Bu esa hayot sifatining sezilarli darajada oshishiga olib keladi. Umuman olganda, axborotlashgan jamiyat nafaqat texnologik rivojlanishni, balki inson tafakkuri, dunyoqarashi va turmush tarzining tubdan o'zgarishini ham ifodalaydi.

Xulosa qilib aytganda, axborotlashgan jamiyat zamonaviy taraqqiyotning muhim bosqichi hisoblanadi. U inson hayotini yengillashtiradi, yangi imkoniyatlar yaratadi va iqtisodiy rivojlanishni tezlashtiradi. Shu bilan birga, axborot xavfsizligini ta'minlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va raqamli

tengsizlikni bartaraf etish muhim vazifalardan biri bo‘lib qoladi. Kelajak taraqqiyoti aynan axborot va bilimga asoslangan jamiyat bilan chambarchas bog‘liqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. — Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. — Toshkent, 2016.
3. Qosimov S.S., Yo‘ldoshev B.X. Axborot texnologiyalari. — Toshkent: O‘qituvchi, 2015.
4. Abduqodirov A.A. Axborotlashgan jamiyat asoslari. — Toshkent: Fan, 2014.
5. Turdaliyev N.T. Zamonaviy axborot texnologiyalari. — Toshkent: Tafakkur, 2018.
6. Castells M. The Rise of the Network Society. — Oxford: Blackwell Publishers, 2010.
7. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society. — New York: Basic Books, 1999.
8. Toffler A. The Third Wave. — New York: Bantam Books, 1980.
9. O‘zbekiston Respublikasi “Axborotlashtirish to‘g‘risida”gi Qonuni. — Toshkent, 2003.
10. Internet manbalari:
www.ziyonet.uz
www.gov.uz
www.lex.uz